

ISSN 0038-5972

СОВРЕМЕННОСТЬ

Број **3** 2015
излегува од 1951 година

СОВРЕМЕНОСТ

СПИСАНИЕ ЗА ЛИТЕРАТУРА, КУЛТУРА И УМЕТНОСТ

2015

Год. 64, број 3

СОВРЕМЕНОСТ

Списание за литература, култура и уметност

Издавач: Современост, Скопје

Редакција

м-р Славчо Ковилоски, главен и одговорен уредник

м-р Здравко Стојкоски, извршен уредник

Елена Пренцова, уредник

Првиот број на Современост излезе во Скопје, април 1951 година.

Досегашни главни и одговорни уредници:

(1951) - Киро Хаџи Василев

(1951 - 1952) - Владо Малески

(1952 - 1953) - Славко Јаневски, Димитар Митрев и Ацо Шопов

(1954 - 1968) - Димитар Митрев

(1969 - 1982) - Георги Сталев

(1983 - 2002) - Александар Алексиев

(2003 - 2012) - Васил Тоциновски

sovremenost_mk@hotmail.com

СОДРЖИНА

ИНТЕРВЈУ

Жарко МИЛЕНИЌ
МАКЕДОНСКА КНИЖЕВНОСТ Е МНОГУ ИНТЕРЕСНА 5

ТВОРЕЧКА ЛАБОРАТОРИЈА

Никола КОЧОВСКИ
ПОТРАГА ПО ИНСПИРАЦИЈА 9

Елена ПРЕНЦОВА
СО ХАИУКУ МАПА НИЗ ИЗЛОЖБАТА НА „ПТИЧЈАТА ГРАДИНА“
ОД СИМОНИДА ФИЛИПОВА-КИТАНОВСКА 17

Весна МУНДИШЕВСКА-ВЕЛЈАНОВСКА
ДОЛОТ НА БОЛОТ 22

Христо ПЕТРЕСКИ
ПЕТ РАСК(АЗ)И 25

Славка АРСОВА
БАЛАДА ЗА БИТИСУВАЊЕТО 32

Сузана ЃОРЃИЕВСКА
ЛОЗА 33

Сувад АЛАГИЌ
ЕДНА СЛИКА И ТИ 35

Шефко КАЛОПЕР
ПРИШТИНА 36

Тренчо ДИМИТРИОСКИ
ГИ ПОВИКУВАМ МОИТЕ ПРЕДЦИ 37

Диана ДИМИХ
ПРИНЦУ, ЗОШТО? 40

ИНТЕРПРЕТАЦИИ

Васил ДРВОШАНОВ
ХРВАТСКО-МАКЕДОНСКИ ПАРАЛЕЛИ 43

Димка МИТЕВА
КОН РЕЧНИКОТ НА МАКЕДОНСКАТА НАРОДНА ПОЕЗИЈА 55

Горан ТРЕНЧОВСКИ
ЗАЛЕЗОТ НАД САМОИЛОВАТА ЗЕМЈА 74

Ранко МЛАДЕНОСКИ; Толе БЕЛЧЕВ
ЛИКОТ НА АЛЕКСАНДАР III МАКЕДОНСКИ
ВО МАКЕДОНСКИОТ РАСКАЗ ОД 20 ВЕК 79

Милена РИСТОВА-МИХАЈЛОВСКА
КОН НЕКОЛКУ АВТОГРАФИ ОД „МНОГУТРЕШНИОТ“ ВЛАДИСЛАВ ГРАМАТИК 83

Ана ВИТАНОВА-РИНГАЧЕВА
КОМПАРАТИВЕН ПРИСТАП КОН МОТИВОТ ПЕЧАЛБАРСТВО ВО РОМАНОТ
„МОЈОТ АМЕРИКАНСКИ АЏИЛАК“ НА СТОЈАН ХРИСТОВ И ДЕЛАТА
НА МАКЕДОНСКИТЕ ДРАМСКИ АВТОРИ МЕЃУ ДВЕТЕ СВЕТСКИ ВОЈНИ 89

Анета ПРИДАЕНКОСКА
ГОТИКА И ПОСТМОДЕРНА ГОТИКА 105

РЕТРО	
Славко ЈАНЕВСКИ В ТРЕСКА	112
ИСЧЕКОРУВАЊЕ	
Ѓорѓи МИТРОВСКИ ПОСЛЕДНИОТ ВДАХ	113
Мартин Суре ЦВЕТКОВСКИ БИРОКРАТИЈА НА НЕСВЕТИТЕ СВЕЗДИ	115
Кристина АТАНАСОВА СЕЌАВАЊЕТО НА ПЕПЕРУТКАТА	117
ПРИОПШТУВАЊЕ	
Костадин ГОЛАКОВ ЗБОР-ДВА ЗА НЕКОЛКУ СОВРЕМЕНИ РУСКИ РАСКАЗИ	120
ПЛАМУА ВОЛШЕБНИОТ ЗБОР	121
Александар ШЛЕНСКИ. ФАОЛ И НУПЕС	121
Алексеј МИРОНОВ (А.Ја.Живој) ЈАС СЕПАК ЌЕ ОДЛЕТАМ ОД ОВАА ПЛАНЕТА... Фантастичен расказ	123
Едгар АНДРИСОВИЧ ЈОРГЕНС БИТКА	125
Јуриј АНАТОЉЕВИЧ ТУБОЉЦЕВ ЗОШТО НЕ СЕ ДРУЖАМ СО МАЧКИ	126
Нина БОЖИДАРОВА ЗА ДА МЕ САКА	127
КРИТИЧКИ ПРЕГЛЕД	
Васил ТОЦИНОВСКИ ЛЕТОПИС ЗА СВЕТУЛКАТА	128
Ранко МЛАДЕНОСКИ Толе БЕЛЧЕВ ТЕАТАРСКИОТ РОМАН НА БУЛГАКОВ НА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК	131
Славчо КОВИЛОСКИ НАПИСИ ЗА МАКЕДОНСТВУВАЊЕТО	134
Вера СТОЈЧЕВСКА АНТИЌ ВО „СТАРИ КРАЈ“ КАКО ДОМА	137
Петко ШИПИНКАРОВСКИ КУЌИЧКИ – ФОРМА СО ДВА ВЛЕЗА	139
Ивица МАКСИМОСКИ ОЛИВЕР ТВИСТ – РОМАН ЗА ДЕТСКАТА СУДБИНА	141
Мирјана СТОЈАНОВСКА ИЛУЗИЈАТА - СИНОНИМ НА ПОСТОЈАНА ПОЕТСКА ИНСПИРАЦИЈА	143
ХРОНИКА	145

ПРИОПШТУВАЊЕ

Костадин ГОЛАКОВ

821.161.1-32(049.3)

ЗБОР-ДВА ЗА НЕКОЛКУ СОВРЕМЕНИ РУСКИ РАСКАЗИ

Кога пред повеќе од петнаесетина години разговарав со еден познавач на руската литература, бев заинтригиран од неговото тврдење дека годините по распаѓањето на СССР можат да се наречат „Бронзен век“ на руската книжевност. Првичната моја реакција беше неверување, потоа потсмев, за на крајот на разговорот да морам да му се извинам поради моето недоволно познавање и незнаење.

Како течеше тој разговор: позната ви е ситуацијата кога во неврзан муабет, жалејќи се дека немате доволно време за добра книга, истовремено го давате и вечниот изговор дека „ништо ново не може да се прочита, сè е веќе напишано“. Мојот соговорник гласно се насмеа и ме прекори, велејќи дека се однесувам како некој за кого времето застанало во 1990 година. Следеше и неговото објаснување: „Добра книга веќе не мора да купиш во книжарница. Имаш богатство од добри книги на Интернет, треба само да знаеш како да ги најдеш. И да имаш волја и време за читање. Многу време“. „А добри раскази?“. Тој повторно се насмеа.

Расказите што можете да ги прочитате во превод на македонски, почитувани, се резултатот од тој разговор. И тоа е само еден многу, многу мал дел од она што може да се нарече современи руски раскази. Не беше потребно многу време да се пронајдат на Интернет, беше потребно многу време да се прочитаат, да се издвојат неколку од оние највпечатливите и да се преведат.

Изборот беше направен врз две ос-

нови: расказите требаше да бидат напишани на руски јазик од современи автори (Нина Божидарова е писателка од Бугарија, пишува на руски и бугарски) кои не се преведувани на македонски, како и да бидат различни од онаа рутина на теми и стилови на која сме навикнати кога станува збор за руската литература. Затоа, можеби ќе се изненадите кога ќе видите дека три раскази содржат навистина здрава доза на хумор, еден расказ е научно-фантастичен, додека преостанатите се на тема современа љубов, едната школска, другата брачна.

Александар Шленски, за кого сметам дека во иднина би требало да биде прогласен за „класик“ на современиот руски расказ, во *Фаол и Нупес* ќе ви покаже дека Русите навистина имаат смисла за хумор, дури и кога размислуваат на метафизички теми.

Платуа (псевдоним на авторот, на руски значи Пламен) за кратко време ќе ви ја запали фантазијата додека не ви текне *Волшебниот збор*.

Едгар Андрисович Јоргенс покажува дека вистинските мажи плачат на крајот на секоја *Битка*.

Алексеј Миронов покажува дека човекот и во далечната иднина ќе се бори со истите проблеми: секогаш ќе има некој кој *Сепак ќе одлети од оваа планета*.

Јуриј Анатољевич Тубољцев во *Зошто не се дружим со мачки* објаснува зошто сè уште чувствува аверзија спрема мачките, додека Нина Божидарова во *За да ме сака* покажува дека човекот е подготвен да оди и во крајност, само за да

биде сакан.

Како што реков погоре, овие раскази се само мал дел од богатството што мо-

жете да го најдете на www.lib.ru. Нема да ви треба „волшебен збор“.

PLAMYA

821.161.1-32

ВОЛШЕБНИОТ ЗБОР

Кај бараната пештера ги чекаше изненадување.

- Ламја! - писна девојката.

- Нечестивиот! – проговори со длабок глас витезот, со чкрипење извлекувајќи го малку зарѓавениот меч од ножиците.

- Чувар... – навредено го исправи змејот. – Мислите, богатствата туку-така растат на дрво? Ќе си влезе кој сака, ќе си извади сè?! – авантуристите збунето ги наведнаа главите. – Кажете го волшебниот збор.

- Молам? – плашливо претпостави девојката.

- Не одговара.

- Плаќам, - брзо се снајде витезот.

- Не... – се просевна влечугата.

- Ќе те убијам! – витезот замавна со мечот кон рептилот.

Змејот со гнасење го тргна железото настрана со едната канца и ладнокрвно поткажа:

- Единаесет букви, првата е А.

- Абракадабра! – се израдува девојката.

Змејот извади од под импресивниот задник изгужвано весниче, извлече од зад увото пенкало, си го почеша со него темето.

- Дванаесет вертикално... "Аб-ра-ка-даб-ра". А-ха, одговара, благодарам.

- Значи, можеме да поминеме? – запраша витезот.

- Почекај, - го запре чуварот. – Кажете име на река во Кина.

Александар ШЛЕНСКИ

821.161.1-32

ФАОЛ И НУПЕС

Фаол седеше на таванот, растегнат во шпага и си ги набројуваше во себе простите броеви. Кога дојде до четириесет и седум, вратата се отвори и влезе Нупес.

– Добар ден, Фаол! - рече Нупес.

– Здраво! – одговори Фаол, без да се симне од таванот, - Педесет и еден.

– Што педесет и еден? - не разбра Нупес.

– Просто педесет и еден, без какви било "што".- одговори Фаол од таванот,- Педесет и три.

– Ај кажи, Фаол, би било ли добро кога човек би имал копче?

– Се разбира, добро! Педесет и седум. А за какво копче зборуваш? Има разни копчиња. Педесет и девет.

– Зборувам, се разбира, за такво копче, со кое човек се вклучува и исклучува. Замисли, кога на светот е добро да се живее, човек живее и се радува, а кога е лошо – го притиска тоа копче и се исклучува.

– Добро, а што понатаму? Шеесет и еден.

– А понатаму, кога повторно ќе стане добро да се живее, некој ќе го притисне копчето и ќе го вклучи и тогаш тој ќе се вклучи и ќе почне да живее добро.

– Дозволи ми, пријателе, - се зачуди Фаол, а кој ќе го вклучува него? Тој ќе се вклучи и ќе почне да живее дел од тој добар живот, што го живее оној, што не се исклучил. Шеесет и три.

– А доколку е тоа другар? И воопшто не е шеесет и три, туку веднаш е шеесет и седум.- го исправи Нупес.

– А доколку е тоа другар, тогаш уште подобро. Зошто еден другар треба да живее, кога е лошо да се живее, а другиот да чека исклучен додека тој првиот другар се исклучи?

– Значи може тој вториот другар за тоа време да живее добро?

– Седумдесет и еден! Ако еден другар живее добро, а вториот за тоа време живее лошо, тогаш тој првиот не му е другар, туку непријател.

– Фаол! Ама, ти си ми другар, кажи ми, другар си ми?

– Се разбира дека сум ти другар! - одговараше Фаол од таванот. – Седум-

десет и три. Како што си ми и ти на мене. И како на другар ќе ти кажам: такво копче имам.

– Тогаш притисни го побрзо! – со нетрпение рече Нупес.

– Зошто? – се изненади Фаол, згрчувајќи ги плешките заедно и откако го испричи Адамовото јаболко. – Мене воопшто не ми е лошо да живеам.

– Просто така, за мене. За дружбата. Ајде, Фаол, миличок! Притисни. За мене, за твојот другар! Ајде седумдесет и девет!

– Добро, ќе притиснам, само како за другар и вети ми дека веднаш ќе го притиснеш после тоа.

– Осумдесет и три! Се разбира дека ќе го притиснам. Нема проблем. Нели јас и ти сме најдобри другари.

– Осумдесет и седум! – рече Фаол и го притисна копчето. Погледот му доби стаклест израз.

– Фаол, миличок! Што ти е? – почна да трчка горе-долу Нупес. Фаол не одговараше.

– Фаолче! Одговори! Не кути! Ајде деведесет и еден! Ајде деведесет и седум, Фаолушка! Не молчи.

Фаол уште молчеше.

Нупес заплака со толку горки солзи, што тие солзи почнаа да го раствораат Нупес како парче шеќер и по една минута на подот остана само баричка од солзите, многу слатки на вкус.

По седумнаесет и пол минути во таа бара од таванот тресна Фаол и остана да лежи неподвижен.

Алексеј МИРОНОВ (А.Ја.Живој)

821.161.1-32

ЈАС СЕПАК ЌЕ ОДЛЈТАМ ОД ОВАА ПЛАНЕТА...

Фантастичен расказ

По враќањето од областа Церпанија, јас и Ела требаше да се земеме. “Немој да го правиш тоа, момче”, - ми велеше мојот копилот Кастинс. Тој, двестегодишниот закоравен ерген од шеста генерација, не можеше да ги сфати таквите како мене, цицалчињата, кои, само што го завршиле свездениот корпус, ги влече да си стават јарем на вратот.

- Поручниците не треба да се женат, - ми повторуваше Кастинс секое утро по тренинг летовите на “Годзила”, најдоброто летало на компанијата, - Ти уште не си ја раситнил ни првата стотка, а веќе се откажуваш од сите задоволства. Пред тебе само што се отворија илјадници патишта. Летај на Шаруз, забавувај се во далечни орбити, потпиши договор за летање во областа Јо, помотај се во вселената за свое задоволство, таа е огромна. а ти си ништо. Ти, слабаку! Веднаш се предаде.

Како одговор на тоа, јас најчесто молчев. Што можев да му кажам? Кастинс беше скоро трипати постар од мене и поискусен. Во наше доба се живее долго, скоро до триста години. Тој обиколи со бродовите на “Обединетата рударска компанија” половина од нашата галактика, посети стотици, изгубени на карта, светови. Негова омилена планета беше Марс. Тој веќе го познаваше животот. А јас, само што станав поручник и ги натопив своите први златножолти ширити на левиот раков, истовремено ја сретнав Ела. Оттогаш животот за мене се подели на две. Многу години мечтаев да ја поминам својата младост на орбитата на Плутон или уште подалеку, со

години да не се измолкнувам зад кормилото на брзиот брод, да продрам во самиот пекол, да бркам комети, да копам скапоцени минерали на од Бога заборавени планети, да војувам со Арбероните, ако морам, на крајот на краиштата, да се претворам во космички волк, да остарам и да умрам некаде таму, меѓу свездите.

За таква судбина мечтаев. Но, сега мојот живот ги загуби смислата и разбирливоста. Неговата јасна цел се загуби во сомневањата. Не, се разбира дека ја сакав Ела. Но, јас сакав таа да се омажи за херој, за прославен генерал или, барем најмалку, за супер пилот, момчегданција. И јас почнав да копнеам за подвизи и авантури, жеднеев за борба. Но, пилотите во “Обединетата рударска компанија”, макар што заработуваат одлично, ‘рмбаат речиси без слободни денови и освен на планети-рудници, таму нема да најдеш на особена романтика. А, сепак тоа беше вселената за која мечтаев. Одлучив дека ќе ги направам сите свои подвизи малку подоцна, откако ќе ја напуштам службата тука, т.е., откако ќе ги одработам предвидените, според договорот, десет години, истиот ден, кога ќе станам полнолетен. Макар што и овде не престануваа да ме обземаат сомнежите: ќе успеам ли? До тој момент не ми преостануваше толку долго да чекам. Остануваа речиси седумдесет години, но што може да се направи за толку малку време.

По една недела јас и Кастинс требаше да одлетаме на далечна маршрута. Компанијата нè пракаше во извидување

во областа Церпанија, ѕвезда од класата “А” што се ладеше, да разгледаме две, погодни за нова експлоатација, планети. Бледата ѕвездичка трепереше недалеку од темната маглина Јаглена Торба. Ги разгледав мапите - мрачно местенце. Оттаму до Плејадите, каде што се наоѓаше најблиската база за претоварување на компанијата, има двесте светлосни години. Нашата “Годзила”, е одличен брод, се разбира, и е многу брз, но сепак Церпанија се наоѓаше далеку од главните трговски патишта.

“Церпанија, си помислив, кој ли само ѝ измисли толку мизерно име”. Макар што, без сомневање, прекрасно му одговараше на тој крај.

Но, најважното не беше во тоа. Неочекувано за самиот себеси пред летот јас донесов одлука да се женам. Да, поручник сум, неискусен, цицалче и сè уште не сум херој. Но, Ела се согласи. Јас ѝ предложив брак и таа се согласи! Од некоја непозната причина таа се согласи и не чекаше додека не ја освојам вселената за неа и да станам херој и уште, можеби (а, зошто да не) и генерал. Во принцип, таа не се откажуваше од вселената, но ако ја нема, да сме живи и здрави. Неа, од несфатливи за мене причини, ја интересирав само јас.

Сево ова се случи толку брзо, што јас не ни успеав да се свестам. А Кастинс рече само еден збор “Будала!”, по што молчеше два дена, навреден. На свадбата, која требаше да се одржи по нашето враќање од маршрутата, тој одби да дојде. Според сè излегуваше дека јас го предадов неговото ѕвездено братство, кое според неговите напишани закони, требаше да го населуваат само искусни ергени. Најнесигурната одлука во мојот живот тој ја прими како своја грешка и од мака се опи. Дури и на стартот дојде во летен комбинезон, на кој од секој џеб стрчеше термофор со

виски. Во таква состојба наликуваше на подвижен бар. “Сепак не е лош човек овој Кастинс, и покрај тоа што е мрморко. Не можат сите да бидат млади и среќни”, - си помислив тогаш, а потоа не еднаш се потсетив на тие зборови.

Се удривме. Жестоко и глупаво. Погрешно го пресметавме маневарот на заобиколување на втората планета и се судривме со астероид. Не беше најголем, но доволно за нас. Астероидот го расипа главниот мотор. “Годзила” го загуби управувањето, почна да лебди на орбитата, небаре е огромна свеќица, а, по неколку месеци, втората планета нè привлече кон себе, - се урнавме на планинско плато. За среќа нашето детенце беше наменето и за такви “слетувања”, системот за хаварија направи сè, што можеше. Преживевме, но го оштетивме и вториот мотор. Системот за регенерација на воздухот, храната, резервниот извор на енергија за педесет години, сè по некое чудо остана неоштетено.

Гравитацијата на Церпанија беше бесна. Не за бадијала компанијата се интересираше за таа област: обете планетички се апсолутни рудни богатства. Големите луѓе ќе заработат големи пари, доколку, се разбира, некогаш го дознаат тоа, што неодамна го дознавме ние. Радио врската, исто така, се расипа.

Од ударот добив силен потрес, а на Кастинс му беше скршен ‘рбетот, но тој сè уште беше жив. Кога малку си дојдов на себе и кога престана да ми се лоши, го однесов во задната комора на бродот. Таму и самиот се сместив, со надеж дека ќе го поправам вториот мотор, со кој ќе беше можно да се стаса барем до Плејадите. Но, првин се обидов да воспоставам врска.

На монтирање на новата антена на надворешниот опков на бродот поминав речиси три месеци, но затоа пак сега можеа да нè слушнат бродовите, што про-

летаа неколку светлосни години од областа Церпанија.

Вечерта, откако ги завршив работите со антената, го хранев неподвижниот Кастинс со сублимати растворени во вода. Неочекувано тој го префрли врз мене некако чудниот и долг поглед во сидот.

Сигурно не го разбрав, затоа што прашав:

Едгар АНДРИСОВИЧ ЈОРГЕНС

821.161.1-32

БИТКА

Тој ја стигна својата жртва. Потерата не беше заморна за него. Неговата жртва (нему му беше попријатно така да мисли за противникот, не како за рамен на себе, туку како за жртва) не беше толку енергична. И откако се спрепнаа по стрмната угорница, се затркалаа по рамната како маса површина, тогаш тој го забави чекорот. Се насмевна, си ја поправи облеката и почна демонстративно бавно да ги засукува ракавите. Во неговите движења се читаше пресуда и решеност. Меѓу прстите се цедеше сила и неминовност. За сожалувањето денеска немаше место. Секој од двајцата знаеше што ги чека. Кратка борба, блесок на челикот, и гримаса на болка, триумфално кркоренење на победникот и удар на телото што паѓа.

Така тие останаа само двајца. Ги делеше краток интервал, ловецот не даваше да се избега или да се заземе погодна позиција. Ги рашири рацете и го извади сечилото. Противниците не се сретнуваа со погледите, ловецот ги бараше очите на жртвата, а таа го криеше погледот, се плашеше да го прочита неизбежното и да ја загуби верата, макар и она, што од остана неа. Вртејќи се во танцот на

- Значи ќе ми дојдеш на свадба?

Тој бавно ги затвори очите, потоа ги отвори, а потоа ги затвори засекогаш. Во неговите џебови најдов грст ситни пари, валкано марамче за нос, кибрит, стуткано полупразно пакло “Златна Јава” и сиво-кафеав шупликав камен – парче марсовска земја.

смртта, рацете на ловецот маѓепсуваа, неверојатна сила привлекуваше кон него. Смртта од рацете на мајстор веќе не изгледаше толку страшна, во неа имаше дури и некаква восхитувачка убавина. Жртвата се чувствувааше себеси за соучесник во уметноста на смртта. Откако заборави на самоодржувањето, зачекори напред, во пресрет на тие страшни движења. Наоколу стана тивко и нечии тажни липања го исполнија воздухот.

Ловецот го играше својот танц, тој го правеше тоа многупати. Противниците ретко го изненадуваа. Имаше различни, но ги обединуваше тоа, што сите тие уживаа во неговиот танц за прв и последен пат. Тој ретко се сеќаваше на нивните имиња, нему често му ги спомнуваа други. Се сеќаваше на борбите и со секоја се гордееше. Во препирките за неговите заслуги често ги наведуваше своите победи за пример. Беше студен и пресметлив. Не запаѓаше во јарост или поама, сета жед и занес завршуваа кога ја достигнуваше жртвата.

Денеска тој се изненади од тој чекор во пресрет на неговиот нож. Се изненади и дури и се налути. Ја зграпчи својата жртва и почна да го забива сечилото

со животинска јарост, небаре одмаздувајќи се за расипаниот ритуал, за украдените мигови на победа.

Оружјето лесно си ја вршеше својата вообичаена работа, а мајсторот се двоумеше. На местото на јароста дојде каењето, жалоста. Тој седна до распарчено тело и откако се фати за глава, почна да липа. Солзи, солзи. Затоа што тој секогаш ги криеше во себе, а сега, сè се измеша во него. Беше немоќен пред нив.

Не можеше да запре. Загуби. Во својата непромислена постапка неговата жртва го надигра.

Тој седеше и, не срамејќи се од своите солзи, ги собираше од даската за сецкање остатоците од кромидот.

Мажите дури и од молба да исецкаат обичен кромид можат да направат крвав бој:))

Јуриј АНАТОЉЕВИЧ ТУБОЉЦЕВ

821.161.1-32

ЗОШТО НЕ СЕ ДРУЖАМ СО МАЧКИ

Порано тој имаше тројца другари. Касичка-прасичка, во која никогаш не ставаше пари, сметајќи дека со другарите односите треба да бидат некомерцијални, соученикот Сашка и сонценцето. Со сонценцето другаруваше уште од детство, касичката-прасичка му ја подарија пред две години за роденден, а со Сашка се дружеа од прво одделение.

Сега не му остана никој. Сега се појави Маришка. Таа се пресели од друг реон и ја седнаа до него. Освен неа, нему повеќе никој не му беше потребен, а тој не ѝ беше потребен на неа. Таа излегуваше со нејзиниот мачор. Со големото, угоено и со бујно, меко влакно безобразно мачориште, коешто не пушташе никого да се приближи до неа. Тие секогаш шетаа во пар и нејзе никој не ѝ беше потребен.

Не е вистина дека шетаат само со кучиња, а мачките шетаат сами по себе. Има такви девојчиња, кои шетаат само со своите мачки, и Маришка беше од нивните редови.

Сашка смисли план. И јас ќе си купам мачор, нашите мачки ќе почнат да се дружат и тогаш ќе успееме да шетаме заедно со Маришка.

Но, на Маришкината мачка, најверојатно, исто така никој не ѝ е потребен, освен Маришка, и таа ќе шета само со неа.

...Јас престанав да шетам со Сашка, да уживам во сонценцето и да си играм со мојата касичка-прасичка. Мислев само на Маришка. А Маришка мислеше на својот мачор.

Но, набргу ние се преселивме во друг стан и си најдов нови другари, а со мачките после тоа никогаш повеќе не се дружев.

ЗА ДА МЕ САКА

Таа не ме сака. Не ми обрнува внимание. Се однесува со мене како со ладилник. Го користи тоа, што самата го ставила во него. Кога е празен, таа претпазливо го заобиколува, плашејќи се да не остави модринки на своето убаво тело. Таа ја сака мачката, песот, дури и папагалите. Не го сака морското прасе. Но, се грижи за него. А, за мене не. Доколку граѓанскиот брак не се смета за грижа. Таа ѝ носи цвеќе на мама во болница. На мојата мама. И самата пече крофни за неа. А, мене не ме забележува. Понекогаш ми се чини дека таа ме зеде како мебел. Ме одбра да одговарам на сидовите, на теписите, на ролетните. Очите ми се за две нијанси потемни од светлосината боја, косата – прекрасно оди со плишаните завеси. Висина - 185, соодветен за гостинската соба. За да не се губам во сето тоа, но и да не го исполнувам. Намена – декоративна.

Во облогата од махагони забивам шајка. Закачувам ортома. Правам јамка. Пробувам. Не е многу удобно. Реже.

За еден час ќе дојде таа. Таа секогаш се враќа точно во седум. Веќе со години. Не подоцна и не порано. Ќе ме види мене како висам со јамката на врат и ќе го прочита прошталното писмо. А! Писмо! Се разбира, писмо. Јас си мислев дека веќе се е готово, а најважното...

«Драга Ана» Како се пишува нејзино име – со едно или со две «н»? Не, подобро е едноставно «драга». «Си заминувам засекогаш. Во куќата ќе има една работа помалку. Тешко дека некој, дури ни ти, ќе го забележи тоа.

Мислам дека не оставив траги на сидот, како шкафот што го однесоа од местото. А, јас си немав такво, сопствено место. Подеднакво добро изгледав во сите ќошиња на гостинската соба. Во најтемното ко-

ше, каде што ме ставаше за време на забавите, јас личев на Питер О'Тул.

Извини.

Вистина, жалам што ќе ја нарушам егзотичноста на твојот дом. Сакам да ми носиш каранфили на гробот.»

Каранфилите сигурно ќе ја збунат. Мислам дека звучи силно. «И да ме сакаш. Барем по смртта.»

Следи датум, потпис и лигав пост скриптур.

Ја чекам да пристигне.

За мене ќе започне нов живот.

Таа ќе се вртка наоколу, ќе ми вари кафе, ќе ми носи појадок во кревет. Ќе ѝ биде жал за мене кога ќе ги види трагите од ортомата на вратот. Ќе ја мачи совеста. Ќе се почувствува виновна. Веројатно ќе ме бакнува, посакувајќи ми добра ноќ. Отсекогаш сакав некој да ме бакнува пред спиење, но никој не го правеше тоа. Некоје време ќе биде среќна што сум ѝ простил за минатото – и тогаш! О, тогаш кругот ќе се затвори. И повторно сè од почеток. Само доверба, верба во мојата љубов, во тоа дека ѝ припаѓам...

Седум и пет. Ја ставам јамката на вратот, се подготвувам. Звук на потпетици. Свецкање на клучеви. Го клоцнувам столот и тој се превртува. Се слуша како се отвора соседната врата. Се задушум. Па добро, можеби вака е подобро. Дури и по оригинално. И никогаш нема да се повтори, дури ни во најопшти црти. Никогаш нема да се повтори, ништо нема да се повтори.

Отворено речено, таа не постои. Не постојам дури ни јас. Мене ме нема. Јас бев во нечија свест, бев нечиј одраз. Дури и не знам чиј...

Превод од руски јазик:
Костадин ГОЛАКОВ

СОВРЕМЕННОСТ

Списание за литература, култура и уметност

Издавач: Современост, Скопје

Управен одбор

Мишо Китаноски, претседател

Горјан Петревски

Славчо Ковилоски

Васил Дрвошанов

Дејан Методијески

Надзорен одбор

Томе Велков, претседател

Радован П. Цветковски

Маја Боцевска

Компјутерска подготовка, лектура и печат

Академски печат, Скопје

Материјалите до еден авторски табак се доставуваат по е-маил или ЦД, заедно со печатен текст со кирилична поддршка во Times New Roman или фонт Pulstajms7 за кирилично писмо и Times New Roman за латинично писмо. Другите користени фонтови да се испратат по е-маил или да се снимат на ЦД.

Ракописите не се рецензираат, не се хонорираат и не се враќаат.

Адреса: Списание „Современост“, Скопје,

ул. Франклин Рузвелт 8, пош. фах 221.

Чек с/ка 300000001185473,

Даночен број 4030988132811

Комерцијална банка а.д. Скопје